

Velja po pošti:
za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 8.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V upravnishvu:
za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta " " " 11.20
za četrt leta " " " 5.60
za en mesec " " " 1.50
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENECE

Inserati:
Enostolpna petlitrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . " 13 "
za trikrat . . . . . " 10 "
za več ko trikrat . . . . . " 9 "

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravišstvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Upravišškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega 8 strani.

Zmaga za zmago.

(Dopis slovenskega obmejnegaj bojevnika.)

Naj tudi divja četa drznih renegatov in Súdmarkovcev in Šulferajovcev, vendar četa obmejnih zavednih slovenskih mož hiti od zmage do mages. Kdo bi si mislil, da bodo padle v novejšem času najmočnejše trdnjave enegatsva ob jezikovni meji, v mariborskem okraju?

Stranka Štajercijancev, oslabiljena v sled ponovne zavednosti ljudstva, ta stranka podpirana z judeževini groši protestantske Súdmarke, znana kot najzlostnejša stranka pod solncem, zgublja občino za občino.

Padel je št. Jakob, padla je Poička vas, padla znamenita Pesnica in druge velevažne občine v bližini Maribora in dne 28. novembra je prešla v roke lepa Slivnica zopet v roke zavednih slovenskih mož! V stari nemškujarski trdnjavi, v kateri so dolgo let vládali Wreggi in Grilli, so Slovenci zmagali v vseh treh razredih pri občinskih volitvah. Tudi tukaj je Súdmarka a bivšo Wreggovo gostilno zavrgla v tisočakov, pa vse — zastonj.

Ne bom opisoval volivne borbe; naj je znano širšemu svetu, da je mogoče le z največjim naporom in z velikimi žrtvami priboriti Slovincem naj, pred desetletji v sled slogaške leube izgubljene občine.

Veliko je veselje naših složnih slovenskih mož v sled lepe zmages. To veselje bo vodilo naše ljudi do novih zmag. Pomniti tudi treba, da naše leosnje zmages ne slone na trenutnih lejsvkih, ampak imajo svoje korenine v našem narodno-izobraževalnem in gospodarskem delu, v krepko zasnovanem našem narodno-obrambnem delu.

Štajercijanci, renegate in vse-nemška druhal skuša drugod in bo skušala s pomočjo mariborskega okrajnega glavarstva s prizivom zmanjšati vpliv slovenske zmages, kar pa ne bo držalo. Naše ljudstvo neče več ne nemškega, ne renegatskega, še manj pa birokratskega nadvladja!

Kranjsko liberalno učitelishvo.

V vrstah liberalnega učitelishva opažamo že delj časa nekakšno nezaup-

nost od strani učiteljev na deželi do svojih stanovskih voditeljev v Ljubljani. Izvor tega nezaupanja pa je prav lahko umljiv. Učitelj z dežele dobro pozna svoje kolege v mestu; pozna njihovo neodkritosrčnost, zlasti pa omalovaževanje in preziranje bodisi v strokovnem ali katerem drugem oziru; sploh je znano, da imajo ljubljanski učitelji jako poniževalno sodbo o svojih drugih na deželi. Tudi si domišljujejo ti gospodje, da v pedagoškem in sploh v intelektualnem oziru nadkriljujejo vse druge, kar posnemamo iz njihove trditve, da so za časa liberalnega deželnega zbora nastavljali v Ljubljani samo inteligentne in nadarjene moči. Ta samohvala, ki jo najdemo po vseh predalih »Učiteljskega Tovariša«, dovolj jasno kaže duševni nivo teh veleumov. Sedaj pri vsaki namestitvi ali premestitvi iščejo političnih motivov, trdeč da se na didaktično kvalifikacijo ne ozira; najbrž so se preje nanjo ozirali, ker po produktih teh mož smo prepričani »o njihovih izrednih zmožnostih«.

Včasih se po svojem glasilu prav toplo zavzemajo za tega ali drugega trpina na kmetih, to pa le navidezno ne morda iz odkritega sočutja, ker so ti gospodje tako prepojeni egoizma, da pri njih o takih čutih niti govoriti ne moremo.

Kakor pri liberalni stranki sploh, tako se tudi v učitelishvu ruši in je vsako neprisiljeno združenje nemogoče; ves organizem je gnul, kar bo prej ali slej provzročilo razpad. Vodstvo stanovskih organizacij je skoraj izključno v rokah teh gospodov, ki delajo vedno le na svojo pest ter vodijo ostalo učitelishvo od blamaže do blamaže s predrznim izgovorom, da se vse to godi po sporazumu vseh tovarišev. Tako so morali n. pr. postati nekoč kar naenkrat vsi politično brezbarvni, ker eden ni dosegel tega, česar si je želel. Značilno za te razmere je dejstvo, da so vsi brez izjeme prišli na svoja mesta zgolj po protekciji, ker nikdar ni bolj cvetela protekcija pri nastavljanju učinih moči kakor pod vodstvom liberalnih mogotcev.

Se sedaj ne morejo popolnoma pozabiti svojega strankarstva pri oddaji učinih služb, kar nam je dokazalo mladinsko glasilo ob priliki razpisanege mesta na Ciril-Metodovi šoli v Trstu.

V svojem glasilu, za katerega se na deželi nihče več ne zmeni in so naročeni nanj le v sled vsiljevanja, prežvekujejo dan za dnem iste neslanosti, ne brigajo se za stanovski interes, temveč se obešajo za frak danes stari, ju-

tri mladi liberalni stranki; popolnoma logično torej, da mora učiteljski stan sčasoma priti ob ves svoj ugled. Da se mlajša generacija ne more ogrevati za take nazore, je povsem umljivo. Odkod pa ta navdušeni liberalizem, morda v sled lastnega prepričanja? Kaj še, edino dobičkaželjnost jih je privedla do tega, ker jim je včasih mnogo donášala; pa tudi sedaj imajo marsikatero ugodnost, radi katerih postajajo dan na dan bolj prešerni, tako da jih tovariši na deželi že komaj prenašajo. Še bolj pa je ostuden način, s katerim navdušujejo tovariše za boj proti Slovenski Ljudski Stranki.

Po njihovi metodi naj bi se vsi, ki so na deželi, uprli vodilni stranki, nastal naj bi popolni anarhizem; v šoli naj bi se odpravilo vse, kar le količkaj spominja na versko-nravno vzgojo. Res so se jim dali nekateri preslepiti, ki se morajo seveda pokoriti, ker so se upirali temeljnim državnim zakonom, kar je popolnoma naravno. Tudi pri neizkušenih učiteljskihnikih se že skuša iz te strani nahujskati nerazsodno mladino proti vsem naredbam in vzgojiti prave demagoge; tu bi se morala pač tudi oblastva nekoliko pobrigati in preprečiti vsako nadaljno podpihovanje. Učitelji v mestu že med mladino sejejo nestrpnost v verskih stvareh, ki rodi vedno zle posledice v moralnem oziru. Posebno karakteristična poteza nekaterih ljublj. učiteljev je nauk o značajnosti. Druge hočejo učiti značajnosti, pa jo sami poznajo le od daleč ali pa sploh ne. Značajej je po njih sodbi samo tisti, ki hodi po njih potih in jim brezpogojno služi. Časi pa so se izpremenili in je bila prav nujna potreba, da se je osnovala nasprotna organizacija, ki si je uredila svoje delovanje po drugih zdravějšíh načelih. Vsakdo bi se motil, ako bi mislil, da izstopajo učitelji iz liberalne organizacije v sled koristolovstva, ne, prignale so jih okužene razmere, ki vladajo v liberalnih učiteljskih društvih. Ta učiteljska društva so v sled slabega gospodarstva, kateremu so vzrok navedene razmere, v najslabšem stanu in je že skrajni čas, da se društva reformirajo in uredijo po drugih načelih ter pridejo v roke samostojnih mož, ki ne bodo samo privesek ljubljanske liberalne frakarije. S svojim napadanjem v lastnem glasilu hočejo ta nered samo prikriti, ker so ravno sedaj v velikih stiskah v sled svojega vzornega gospodarstva. Zidajo si tiskarno — nabirajo pa prispevke za »Učiteljski konvikt«. To je gotovo logično. Za svoj list, ki izhaja enkrat na teden, zahte-

vajo letno 10 K, vrh tega pa nima niti najmanjše vrednosti bodisi v strokovnem ali političnem oziru. List je v kulturnem oziru na najnižji stopnji, akoravno se štejejo ti svobodomiselnice med najpristnejše kulturonosce. Na svojem programu imajo sicer napisano npravno-etično vzgojo, no pa če bi se kdo hotel ravnati po njih zgledu, bi dobil res prav jetično vzgojo. Da je po takih razmerah vsako složno postopanje nemogoče, je jasno, in se ne čudimo prav nič, ako pride do popolnega razdora.

Dnevna vprašanja.

(Iz predavanja poslanca Zitnika.)

Zlat denar.

Zgodovina denarja je jako zanimiva in poučna. Izprva je bil denar le priročno menilo za raznovrstno blago. Sčasoma pa je denar postal blago, premoženje. Povsod v kulturnih državah se je ukoreninila navada, da se denar izposojuje na obresti. Iz te navade ali razvade se je razvil kapitalizem. Obrestit so torej os, okoli katere se suče socialno vprašanje . . .

Toda odgovorimo kratko na vprašanje: Kaj je zlat denar, zlata veljava, izplačevanje v zlatu? To vprašanje, ki je v Avstriji na dnevnem redu skoraj že dvajset let, še danes ni rešeno. In je tudi naravno. To vprašanje je poleg avstro-ogrške nagodbe najbolj težavno in zamotano. Mnogo se piše zopet o tem, časniki prinašajo uradne komunikacije in izjave, vendar pa je vse zavito v nepredorno meglo. Davkoplačevalci pa imajo pravico, da izvedo resnico, v kolikor jo je mogoče posneti iz raznih razprav. Omejiti pa se moramo samo na zadnje poglavje v zgodovini avstrijske veljave.

Od leta 1858. do 1892. smo imeli srebrno veljavo. Merilo za denarno veljavo je bilo srebro. Iz 500 gramov čistega srebra se je izkovalo 45 goldinarjev avstrijske veljave. Poleg pa smo imeli za promet tudi zlat, bakren in papirnat denar. Ker pa je država morala kupovati srebro za papirnat denar s prisilnim kurzom, morala je doplačevati ažio, seveda na veliko škodo narodnega gospodarstva. Iz tega in drugih vzrokov so začeli merodajni krogi razmišljati, ali bi ne kazalo tudi pri nas uvesti zlato veljavo, ki je razmerno najstalnější. In leta 1892. je bila v naši monarhiji vpeljana zlata veljava, katere računska enota je krona. Naši zlatniki pa niso iz čistega zlata, marveč je v vsakem kosu ena desetinka bakra.

LISTEK.

Odmevi naših gajev.

G. Stanko Premrl je blagovolil oceniti mojo zgoraj omenjeno zbirko v »Dom in Svetu« v 11. številki, g. Anton Svetek pa v »Slovincu« dne 21. novembra t. l. Oba gospoda sta izrazila svoje pomisleke proti aranžiranju narodnih pesmi v tem štilu. Drugo kriliko jemljem hvaležno na znanje, zlasti one podrobne popravke ga, Premrla, ki sem mu za nje zelo hvaležen, k tej sporni točki pa naj pripomnim nekaj vrstic v opravičilo in samobrambo.

Pri nas na Slovenskem smo na polju narodne glasbe, žal, še jako malo storili. Nekaj materiala je zbrano, tudi dobro zbrano, ki pa leži takorekoč neplodno naložen, ker ga naši muziki docela prezirajo. Ne samo muzikatekohen, tudi onim nižje kategorije imponira le umetna snov, ki je, žal, večkrat še sami ne razumejo prav. Zato smo mi mnenja, da se mora začeti nekako na polju narodne — za nas sedaj edino važne glasbe sistematično pridiranje, ki naj nas privede do cilja,

do one dobe, ki nam porodi novih Ipavcev, morda celo kakage Smetano.

Začetek začetka imamo. Imamo namreč zbranih že dokaj narodnih pesmi, ki so pa samoumevno boljše ali slabše. Te so za danes postavljene še samo v priprostem štiriglasnem stavku, ki ne nudi posebnih interesantnosti ali zanimivosti. In to se naši pesmi — posebno mojim zbirkam redoma očita.

Slovenci smo preprosti, skromen narod, ki nima nikake posebnosti. Bistvo njegovega naturela je — lahko rečemo — neka mehkosrčna milina in prikupljiva priprostost. Gigrov imamo hvala Bogu še malo. In taka je tudi naša pesem: priprosta, rahlozačutena, polna zdrave lirike, ki ne plaka in ne zdihuje vedno in vedno, marveč se tudi veseli svoje sreče itd.

Priprostost zasledujemo skoziin-skozi v njeni fakturi. Nič onih skokov po melodijah, nič divjih motivov, da bi si človek jezik in grlo lomil, marveč mirno, kot bi šumljalo zrelo žitno klasje, ti teče naša melodija, podobna drug drugi.

A ne samo v melodiji, tudi v harmoniji odseva ista skromnost. Naravno uho si je samo napravilo svojo harmonijo. Čisto priprosta je, navadno se

stoji le iz treh akordov, včasih celo le iz dveh, a radi tega se nam nikdar ne zdi manj vredna. Kdor hoče torej pravilno pisati na prvi stopnji, mora se držati trdo tega principa. Naša tozadevna literatura je še vsa na prvi stopnji, iz tega sledi, da smo, če ne dolžni, pa vsaj opravičeni pisati v edino pravilnem ljudskem slogu. Priprosti melodiji ne bi bogve kako prijala prisiljena forma, ki bi združevala vse mogoče moderne barve in očito dokazovala, da je hotel stopiti v ospredje učeni muzik.

Očita se jim, da so v priprosti obliki dolgočasne, človek se jih kmalu naveliča. To je pa le stavr okusa. Jaz kličem na pričo naše ljudstvo, ki se toliko časa ni naveličalo peti jih in še danes slišim: najlepše so še vedno naše stare. Pri tem mislijo na narodne in ponarodele pesmi, ki imajo bistveno lastnost, da jih lahko vsak pevec sam, dva ali trije skupaj pojo, med tem ko umetne zahtevajo vedno cel zbor ali vsaj vse glasove.

Se-li sme pridejati triglasnemu ljudskemu stavku še četrti glas? To vprašanje ne zahteva kdove kakšne diskusije. Princip na predka je zahteva. S tem se namreč pridene nekaj malega, iz popolni se harmo-

nija, bistvo se ne izpremeni, le nekoliko boljše je opremljena pesem. Seveda mora biti ta glas tako pripisan, da ni obligaten. V tem tiči važnost, ki jo mi malo poštevevamo. Tega se tudi sam nisem v začetku strogo držal, ker nas naše narodu odtujeno uho rado zapelje, da tega niti ne čutimo, a človek se vedno uči in sedaj sem bil v tem oziru že iz prepričanja, kar mogoče, konsekventen. Te priprostosti jaz ne štejem v zlo zbirki, marveč v korist, ker je ves slog gladek, priprost, naraven, kar tudi g. Premrl priznava. V tem slogu moramo sedaj še ostati, dokler ne spoznamo dobro bistva pesmi. Kdorkoli se bo lotil umetne predelave narodne pesmi, ne da bi bil prej prodir globoko v njen slog in bistvo, nam ne bo mogel nuditi nič umetno-slovenskega.

S tem se mi zdi enostavnost mojih harmonizacij opravičena.

Sedaj pa nastane preporno vprašanje, ali naj se prepleta pesem s samospevom, kot sem storil to v I. in II. zvezku »Odmevov«, ali ne.

V pojasnilo naj omenim kratko pot, ki sem jo hodil do tega pojava.

Vnet za lepoto naše narodne pesni, sem opažal, da nekatere kitice, ki so včasih najlepše, a so v sled smisla,

Izplačila v zlatu pa so mogoča, ako je dovolj zlata. Leta 1892., ko se je vpe-
ljala zlata veljava, je imela avstro-
ogrška banka le za 141.331.000 kron
zlata; papirnatega denarja (državnih
not in bankovcev) pa je bilo v prometu
za 1525.305.704 K. Ko bi bila banka
tedaj pričela izplačevati v zlatu, kmalu
bi bilo izginilo iz države kakor kafa.
Banka pa je polagoma množila zalogo
zlata. Leta 1902. ga je imela v pokritje
bankovcev že za 1092.961.000 kron. Po-
lagoma so izginili iz prometa državni
bankovci in banka že nad deset let iz-
plačuje v zlatu. Kdor hoče zamenjati
bankovce za zlatnike, dobi jih pri banki
in povsod pri njenih podružnicah. Iz-
plačila v zlatu pa so le fakultativna,
ne pa obligatorna ali obvezna. To se
pravi: Banka more izplačevati v zlatu,
če hoče, ni pa prisiljena. Ko pa je bila
leta 1902. zopet na običnem redu av-
stro-ogrška nagodba, je ogrska vlada z
vso odločnostjo zahtevala obvezno iz-
plačevanje v zlatu. In to zahtevo po-
navlja ogrska vlada tudi sedaj, ko je
treba z avstro-ogrsko banko do novega
leta skleniti novo pogodbo. Razni ve-
ščaki si ubijajo glave, zakaj Ogrsi s to-
liko silo koprne po izplačevanju v goto-
vem zlatu. Pravega odgovora ne dobi-
mo. Pač pa se je izdal pri neki priliki
ogrski finančni minister Lukacs, ko je
rekel: Izplačevanje v zlatu more ogrsko
državo oprostiti avstrijskega jerobstva
in jo spraviti v direktno zvezo z dru-
gimi kulturnimi državami v Evropi.
Sedaj vemo kam pes tace moli, zakaj
Mažari zahtevajo samostojno ogrsko
banko in samostojno carinsko ozemlje.
Še armada naj potem razdele, pa mo-
rejo Mažari kričati: »Extra Hungarum
non est vita, et siest vita, non est ita!«
In bivši ogrski ministrski predsednik
in finančni minister Weckerle je po
svojem trobilu »Neue Freie Presse« za-
trobil v svet, da je največje hudodel-
stvo, ako se takoj ne uvede izplačeva-
nje v zlatu. Leta 1902. pa je bil v av-
strijskem finančnem ministertvu edini
minister Böhm, ki je gorel za zlatega
teleta. Celó znani njegov večak Spitz-
müller je imel razne pomisleke. Danes
pa bi vlada v avstrijskem parlamentu
morda ne dobila niti tretjine glasov za
to vrtoglavo misel.

Res je, da ima avstro-ogrška banka
v svoji zalogi zlata za dobro milijardo
kron. Pokritje bankovcev, ki so v pro-
metu je ugodnejše, nego pri angleški
ali nemški državni banki, ki izplaču-
jeta v zlatu. Pomisliti pa moramo, da
je v Nemčiji v prometu nad dve mili-
jardi zlata in na Angleškem gotovo
tudi do dve milijardi. Pri nas se občin-
stvo brani zlata. Navzlic temu smemo
trditi, kakor uči izkušnja, da bi mogla
avstro-ogrška banka pričeti z obveznim
izplačevanjem v zlatu.

S finančnotehničnega stališča bi
torej ne bilo nobenih pomislekov. Vse
drugače je, ako imamo pred očmi splo-
šne gospodarske razmere. V Italiji so
se tudi prenačili leta 1883. in plačali
kratko svoje babaštvo z izgrubo nad 600
milijonov lir. V kratkem času se je po-
sušilo zlato in pomagali so si zopet s
»fikanis«. To so izkusili Američani leta
1893. in celo bogati Angleži večkrat v
prejšnjem stoletju.

Znani dr. Peoz piše: »Za zlato ve-
ljavo in izplačevanje v gotovini so me-
rodajni poleg bančnotehničnih tudi

politični in trgovski oziri. Le zdrava
država more imeti zdravo denarno ve-
ljavo. Ljudsko blagostanje je reševa
za bančni kapital in državni kredit.
Ako je banka srce prometa, je ljudsko
premoženje njeno telo. Vsaka nova ge-
neracija si more ustvariti novo srce,
najzdravejše srce pa ne novega te-
lesa. Ves bančni kapital je le ne-
znaten del produkcijskega kapitala, iz
katerega državne finance sesajo svojo
moč in kredit. Produkcijski kapital je
podlaga trgovski in plačevalni bilanci,
ker jamči za dolgove države, dežele, ob-
čine itd., vzdržuje kredit in polagoma
odplačuje tujcem dolgove.«

S tem smo že odgovorili na vpraša-
nje, ali nam kaže sedaj na vrat in na
nos skleniti z banko novo pogodbo, da
mora izplačevati v zlatu. Odgovor je:
Ne in ne!

Vsaka vojska požre neštete milijo-
ne. Zlato v banki je tudi naš vojni za-
klad v skrajni sili. Navzlic trozvezi pa
ne moremo nikdar reči, koliko časa mo-
remo mirno spat pred vojsko. Glavni
pomislek pa je naša pasivna plače-
valna bilanca, ki se sestavlja iz trgov-
ske bilance, obrestovanja državnih dol-
gov, naših terjatev v tujini, iz dohod-
kov tujkega prometa, zaslužka naših
ljudi v tujini in drugih faktorjev.
Oglejmo si samo našo trgovsko bilan-
co. Bila je res več let aktivna. L. 1891.
je iznašala 372 milijonov, leta 1898. sa-
mo 5, leta 1902. zopet 198 milijonov. L.
1909. pa je bila naša trgovska bilanca
pasivna za 464 milijonov kron. To se
pravi: Nekaj let smo res več blaga
izvažali iz države v tujino in več izku-
pili, nego smo uvažali blaga in plačali.
Lani pa smo vsled slabih letin, neugod-
ne industrijske konjunktura (turški
bojkot) izdali v tujino 464 milijonov
kron več, nego smo prejeli za blagovni
izvoz. In letos je do konca meseca sep-
tembra izkazala naša trgovska bilanca
251 milijonov pasiv.

In še večji pomislek vzbujajo ved-
no rastoči državni dolgovi, in največ
dolgujemo vnanjemu svetu. Leta 1903.,
ko je fin. ministertvo izdalo zadnji iz-
kaz, je bila naša skupna država dolžna
na zunaj 9809 milijonov kron, danes
gotovo že nad deset milijard. Za obre-
stovanje in amortizacijo dolga plačamo
torej tujim upnikom na leto precej nad
400 milijonov. Naš letni primanjkljaj
s pasivi trgovske bilance presega svoto
800 milijonov, ki gredo čez mejo. Ra-
čunimo pa, da nam tujci puste na leto
v naših letoviščih in kopališčih 200 mi-
lijonov in da naši izseljenci tudi pošlje-
jo v domovino na leto do 150 milijonov
in da nam transitni promet vrže precej
milijonov, je naša plačevalna bilanca
še vedno pasivna za okroglih 400 mili-
jonov, četudi odštejemo skromne naše
zahteve v tujini. Posledica obveznega
izplačevanja v zlatu bi torej bila, da
nam v razmerno kratkem času poteče
vse zlato v tujino. Banka bi morala
znatno zvišati obrestno mero, vsled če-
sar bi se denar sploh podražil, in drago
zopet kupovati zlato v tujini ter delati
nove dolgove. To se pravi vraga prega-
njati z belcehubom. Visoka obrestna
mera pa kot mora tlačiti trgovino, indu-
strijo, obrt ter podraži hipotetni kapita-
l. Mi vendar ne smemo posnemati
Rumunije, ki vzdržuje zlato veljavo z
vedno novimi dolgovi in bankroti! Zato
skrbimo, da se povzdigne naša pro-
dukcijska, da postane trgovska bilanca
trajno aktivna, da odplačamo kar naj-
več dolga v tujini, da si s pametno in
pravično politiko osvojimo zopet vnanji
trg, osobito na Balkanu in v Levanti,
da stojimo trdno na svojih nogah, po-
tem pride čas za obvezno izplačevanje
v zlatu. Mažari pa naj bodo veseli, da
imajo v Avstriji zanesljive odjemalce
in dobre poroke.

Državni zbor.

Draginja mesa.

Poslanca Kunschak in Reumann
sta podala v zbornici poročilo o pred-
logih in ukrepih glede mesne draginje.
Oglasil se je k besedi tudi trgovski
minister dr. Weisskirchner in izjavil,
da nima nič proti predlogom, ki jih je
stavil draginjski odsek. Na vsak na-
čin pa bo vlada nasprotovala neomeje-
nemu uvozu argentinskega mesa in pa
temu, da bi se mesna carina 30 vin, na
1 kg popolnoma odpravila. Upajmo, da
se bo naša živinoreja kmalu tako zbolj-
šala, da bo preskrbovala naš mesni
konsum z domačo živino. Nadalje raz-
laga dr. Weisskirchner zgodovino trgo-
vinske pogodbe z Rumunijo in Srbijo.
Na opazko poslanca Reumanna, da
uvoz 10.000 ton argentinskega mesa za
Avstrijo nikakor ne zadostuje, opo-
zarja trgovski minister, da bo Av-
strija za prihodnje leto z mesom do-
volj preskrbljena. Če se sklene trgo-
vinska pogodba s Srbijo, ima Srbija z
novim letom prost uvoz za 15.000 vo-

lov in 50.000 prešičev. Pravico do rav-
no toliko uvoza ima tudi Rumunija,
ki sme poleg tega 100.000 ovac v Av-
strijo uvoziti; ovac ima Rumunija sil-
no veliko na razpolago. Če upoštevamo
povrh tega še 10.000 ton argentinskega
mesa, bo stalo Avstriji v letu 1911 na
razpolago 33 milijonov kg tujezem-
skega mesa, in če se pomisli, da se bo
produkcija domače živine zvišala, ni
torej misliti na to, da bi se mesna ca-
rina odpravila, ker bi to pomenilo po-
polno zmedo v naši trgovinski politiki.
Nato je začel govoriti grof Auersperg,
katerega so pa socialni demokratje
vedno z medkljico motili. Drugi govorn-
iki so pa povedali ob tej priliki vse
tisto, kar smo že slišali večkrat na
raznih shodih.

Prihodnja seja se je začela danes
ob 11. uri dopoldne.

Železniški odsek.

Poslanec Dobernig je opozoril od-
sek na odsekov sklep z dne 10. novem-
bra 1909, kateri določa, da se imajo
vozni tarife samo z dovoljenjem parla-
menta zvišati. Tega sklepa se pa vla-
da ni držala in zato predlaga, da se
spravi ta zadeva na dnevni red.

Dnevne novice.

+ **Deželno melioračno posojilo.**
»Slovenski Narod« piše krvave neum-
nosti o baje nepotrjenem zakonu glede
deželnega melioračnega posojila. Da-
nes jutraj je pa prišel popolnoma ob
um, ko piše, da je nepotrjeni zakon dr.
Šustersiču tilnik zlomil. Mi smo se in-
formirali na merodajnem mestu in iz-
vedeli smo, da zahteva vlada za potr-
ditev zakona samo neko dopolnilo, ka-
kršnega zahteva od vseh drugih deže-
la, n. pr. od Bukovine, Slezije in dru-
gih. Deželni odbor se zdaj pogaja s fi-
nančnim ministertvom glede novega be-
sedila in je bil glede tega prošli teden
deželni glavar pl. Šuklje na Dunaju.
To je vse in mi se le čudimo, kako mo-
re list, ki stoji v zvezi z dež. odbor-
nikom dr. Tavčarjem, od katerega tudi
informacije iz deželnega odbora dobi-
va, pisati tako brezvestne neresnice.

+ **P. Šilinger** piše v brnskem »Hla-
su« o novoosnovanem enotnem Češkem
klubu in odgovarja nato na vprašanje,
kaj bo s Slovansko Unijo? P. Šilinger
meni, da Čehi sicer Jugoslovonom v
vseučiliškem vprašanju ne bodo šli na
roko in »upa«, da topot tudi češki
agrarci ne bodo podpirali jugoslovans-
skega stališča, zdi se mu pa, da bo Slo-
vanska Unija kljub temu obstojala da-
lje, ker njen cilj ni »ovirati kulturnih
teženj nenemških narodov«, ampak
zrušiti sedanjo vlado. Ta cilj torej po
P. Šilingerju Čehi slejkoprej zasledu-
jejo in ni res, da bi se bil Češki klub
ustanovil zoper Slovansko Unijo. Tako
P. Šilinger.

+ **Našim socialnim demokratom**
v album. Naši preljubenzivji socialni
demokrati na vse pretege vpijejo, da
je strahovitih vojnih in oboroževalnih
bremen kriva domišljavost vladajočih
slojev, ki se hočejo igrati velesilo in v
tem zmislu hujskajo na shodih svoje
teličke zlasti proti dreadnoughtom. V
socialistični državi, pravijo, ne bo no-
benih takih izdatkov. Tako mažejo po
svojih potrpežljivih glasilih, a v res-
nici? Avstralija je, kakor znano,
popolnoma v rokah socialistov; mini-
stertvo je skoziinskozi socialistično,
vladajočo večino v parlamentu tvori
socialdemokratska delavska stranka.
Ti gospodje so zdaj predložili svoj dr-
žavni proračun in glej! tu je za skup-
ne zvezne namene proračunanih 11
milijonov funtov šterlingov, dočim jih
je bilo 1909 le 7 in pol. Sicer pa so se
ti izdatki, odkar obstoji zveza, pod so-
cialistično vlado potrojili. Od teh
11 milijonov funtov je 1-3 milijona fun-
tov določenih za b r a m b o v s t v o, in
dočim je lani za vojaške namene prišlo
na enega človeka 5 in pol šilinga, pride
letos na vsakega 12 in tričetrt, torej
več kot še enkrat toliko. Tudi vojne
ladje hoče avstralska socialno-demo-
kratska vlada zgraditi — o groza! —
in sicer moderno križarko, za katero
je v proračun postavljenih 850.000 fun-
tov šterlingov. Delavski stranki pripa-
dajoči ministrski predsednik Fischer
pa je obljubil, da se bodo še gradile
ladje, čeprav jih Avstralija veliko ne
potrebuje, ampak se hoče pravzaprav
s tem le postavljati nasproti osrednji
angleški vladi, češ mi Avstralsci smo
sami vstanu graditi dreadnoughte.
Naši kontinentalni socialno-demokra-
ški sleparji bodo seveda trobili dalje,
da v njihovi bodoči »državi« vsega
tega ne bo treba in srečni takratni dr-
žavljeni sploh ne bodo plačevali no-
benih davkov, vojska pa se bo po me-
narodnem sklepu sploh za vse večne
čase odpravila...

+ **Odmevi zadnje državnozborni-**
volitve na Dolenjskem. Piše se nam
Kaznovani bodo vsi tisti, ki stanuje-
jo v Kandiji ter opravljajo službo v Ru-
dolfovem in kateri so za časa volitve
državnega poslanca dobili po dva vo-
litna listka — iz Kandije in Rudolfo-
vega — ter šli volit v Rudolfovo me-
stje, kjer stanujejo — v Kandijo. C. k.
okrajno glavarstvo v Rudolfovem je
proti istim osebam nastopilo ter jim
naložilo denarno globo. O rešitvi te za-
deve bomo poročali.

+ **Volitve v tržaško zavarovalnico**
zoper nezgode so razpisane na dan 23.
novembra t. l. **Podjetniki prejmo te da-**
glasovnice za te volitve. Te volitve
silno važne in prosimo, da gg. podje-
tniki spravijo glasovnice, da dobe nek-
tera pojasnila.

+ **Novo društvo na Goriškem.** V
nedeljo dne 27. t. m. je predsednik S.
K. S. Z. dr. Ličan govoril na usta-
novnem občnem zboru izobraževalnega
društva v Vipolžah v Podh. Zborova-
nje je lepo uspelo.

+ **Hrvaška delegacija v Pešti** je se-
stavila deklaracijo, ki je bila sprejeta
vsemi glasovi razven štirih vladnih
pristašev: Pejacevicha, Šilovića, Rer-
auerja in Šipušca. Deklaracijo prebere
zbornici v ogrskem jeziku poslanec Po-
pović.

+ **Tomašić — komisar?** Nekhrva-
ški list je prinesel vest, da bo ban To-
mašić, ako se mu ne posreči sestaviti
večine, imenovan za kraljevega komi-
sarja na Hrvaškem.

+ **I. gospodinjski tečaj v Selcih**
za kmečka dekleta se je pričel v ne-
deljo. Otvoril ga je dež. odbornik dr.
Ivan Zajec z nagovorom, v katerem je
poudarjal važnost gospodinjiskih tečaj-
jev za kmečki stan. Osemtedenski te-
čaj bo vodila gđc. Ema Peče. Učenk
priglašenih 20.

+ **Slov. kat. akad. društvo »Da-**
nica« na Dunaju ima dne 1. decembra
t. l. v restavraciji Leitner, Auersperg
strasse, svoj drugi redni občni zbor
slededim dnevnim redom: 1. Čitanje
zapisnikov, 2. poročila odbornikov, 3.
poročila klubov in S. L. K. A., 4. dopol-
nilne volitve, 5. slučajnosti.

+ **Laški list v Pragi.** Docent laške
ga jezika na češki univerzi, D'Alfonso
je začel izdajati laško-češki list »Pic-
colo di Praga«.

+ **Kmetijsko predavanje.** V ne-
deljo dne 4. decembra, takoj po jut-
nji maši bode na Čatežu pod Za-
plazom predaval dež. sadjarski in-
struktor M. Humeck o povzdigi tamoš-
njega sadjarstva. Isti dan popoldn
ob 3. uri bo enako predavanje pri Sv.
Lovrencu ob Veliki Loki. V
obeh krajih se bo vršilo predavanje
šolskih prostorih.

+ **Zahteve poštних uradnic.** Du-
naj, 30. novembra. V poslanski zbor-
nici je bila včeraj deputacija državne
ga društva poštних oficijantinj, dru-
štva uradnic poštne hranilnice in
osrednjega društva državnih pogodb-
nih uradnic, ki se je oglasila skoro po
večini predsednikov parlamentarnih
strank s prošnjo, naj se takoj odprav-
š 29. ministrstvene odredbe od 19. ju-
lija 1902, ki omogočujeta takojšnjo od-
poved iz službe, ne da bi se navedli
vzroke. Poštne uradnice tudi zahteva-
jo, naj se uradne pomočnice po treh le-
tih službovanja imenuje za oficijant-
nje, popolno enakopravnost z moškimi
iste službene kategorije, ter 35letno
službovanje za vse uradnice. Vsak
poštna oficijantinja naj postane po 1
letih adjunktinja, po 28 letih pa na-
višjo plačo. — Popoldne je sprejel de-
putacijo finančni minister Bilinski, ki
je dejal, da o draginjski dokladi z oz-
rom na slabe finance ne more biti go-
vora. Za ureditev službenega razmerja
poštних oficijantinj je treba narediti
celotnega ministertva. Kar se tiče ma-
nipulantinj pri poštni hranilnici, upa
Bilinski, da se bo dalo zanje kaj na-
praviti. Glede na ureditev vprašanih
o poštaricah je pripomnil, da je uredi-
titev razmer poštarjev že državo fi-
nancijsno zelo obtežila ter da je uredi-
titev razmer poštaric trenutno nemog-
goča.

+ **Lopovščine.** Iz Ajdovca pri Ži-
žemberku se nam poroča: Danes zjut-
raj (28. nov.) je našel posestnik Jož
Gnidovec iz Velikega Lipovca v svojem
hlevu bika-plemenjaka vsega v krv
Ponoči je nek zločinec živali odrezal
spolovila. Gospodar ima škodo nad 60
kron, ker bo bik težko okreval. Izgub-
il je občutljiva za gospodarja, pa tudi
celo sosesko, ker je bil to edini plem-
njak v občini. V teku enega leta je p-
ginila imenovanemu gospodarju mo-
na kobila, lopovi so vlomili v hram,
odnesli precej vina in to je tretji vd-
rec za občespoštovanega gospodarja.
Zadeva se je naznanila orožnikom, ž-
čincem še niso na sledu. Sumi se, da
je zgodilo to iz maščevanja. Ljudje

(Dalje.)

vsi preplašeni in zaklepajo svoje hleve počej se živinskih zločincev, ker so že šestim gospodarjem pokvarili na isti način male teličke. Neki lopov se je spravil tudi na odričave pri novi cesti in jih je več prevrnil. Ko so jih delavci nazaj postavljali, je paglavec porogljivo žugal enemu, da bo kar vse zopet prevrnil, če se mu bo zljubilo. Stvar se je naznanila sodnji in upamo, da zadene predrzneža zaslužena kazen.

— **Poštni debit srbskih listov v Avstriji.** Ob aneksijski krizi je bil vsem srbskim listom odvzet poštni debit. Sedaj se srbski notranji minister Protić poteza za to, da bi Avstro-Ogrska srbskim listom zopet dovolila to ugodnost.

— **Orožniška postaja** v Podbrezje, politični okraj Črnomelj, je predstavljena v Dragatušu.

— **Umrla** je v Pulju gospa Jenny Buchler, soproga linijskega ladjinega poročnika, stara komaj 20 let.

— **Lasno sestro ustrelili.** 15 letni Anton Jelenkovič v Pulju se je 27. t. m., ko starišev ni bilo doma, v stanovanju v ulici Medolino št. 59 igral z nabasano pištolo, ki se je sprožila in zadela 6 in pol letno sestro Jožefino. Otrok je kmalu umrl, stariši pa se bodo imeli zagovarjati pred sodnijo, ker so pustili nabasano orožje v skrinji nezaprto.

— **Predaval** je 25. t. m. v dunajskem vojaškem kazinu linijski ladjini poročnik Adolf Potočnik o pomenu vojne mornarice.

— **Ženska — morilka.** V noči od ponedeljka na torek so našli v ulici Sette Fontane v Trstu na tleh ležati mrtvo truplo nekega neznanega moškega. Na lice mesta došla komisija je odredila, da so truplo prepeljali v mrtvašnico. Ves dogodek je bil zelo zagoneten. Vedelo se ni, kdo je umorjenec, niti kdo ga je umoril. Drugi dan pa se je javila na policijskem komisariatu 25 letna Marija Rossi in izjavila, da je ona umorila dotičnega moškega, ki se zove Rudolf Zandnikar, 33 letni elektrotehnik. Pravila je, da je imela z njim že štiri leta razmerje, ki ni bilo brez posledic. Zadnji čas da jo je hotel Zandnikar zapustiti. Usodni večer sta pila v več krčmah in kavarnah. Ona je zahtevala, naj jo spremi domov, česar pa on sprva ni hotel. Končno se je le udal. Med potjo sta se pa zopet sprla in nastal je med njima hud prepir, katerega posledica je bila, da ga je ona zabodla z nožem, katerega je imela pripravljene za poprej. Umorjencu so bila prebodena pljuča na levi strani. Morilko so odvedli v zapore.

— **Zopet dva samoumora v Trstu.** V Trstu se zadnji čas zelo množe samoumori. Skoro ne preteče dan, da se ne bi kateri izvršil. V torek zjutraj se je zopet zastrupil 34 letni Emilijo Regio, vdovec s tremi otroci. Isti dan opoldne se je pa obesil v svojem stanovanju 24 letni uradnik državne železnice Jurij Einzinger. V obeh slučajih je vzrok samoumora neznan.

— **Dar.** Gosp. dr. Pavel Indra, okr. zdravnik v Idriji je podaril 10 K vdovskemu in sirotinskemu pokojninskemu zakladu Društva zdravnikov na Kranjskem na mesto vena na krsto svojemu prijatelju dr. Adalbertu Rohliku, okr. zdravniku v Lukovici.

— **Živo volkuljo** so vjeli in nato ustrelili na nekem dvorišču v Kleniku pri Trnju na Krasu.

— **Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov.** Jeseniška podružnica društva jugoslovanskih železniških uradnikov priredi v soboto dne 3. grudnia ob polu deveti uri zvečer v prostorih restavracije »pri Sokolu« na Jesenicah javen shod. Na shodu bo poročal društveni predsednik g. I. Zorec o ukrepih velikega železničarskega shoda, ki se je vršil dne 22. novembra na Dunaju, glede uvrstitve podružnic železničarjev in glede stanarine. Vsi cenjeni tovariši se vljudo vabijo, naj se tega za nas prevažnega shoda sigurno udeleže.

— **Tržaški razbijači pred sodiščem.** Včeraj se je pričela pred tržaškim deželnim sodiščem obravnava radi demonstracij, ki so jih uprizorili Italijani dne 4. septembra o priliki izleta puljske N. D. O. v Trst. Vseh obtožencev je 16 in so po veliki večini mladi fantalini; samo dva sta stara po 36 let, vsi drugi pa od petnajst do 21 let. Značilno je tudi, da so med njimi trije brez veroizpovedanja. Naj sledi tu nekaj važnejših podatkov iz precej obširne obtožnice. Toženi so sledeči: 21letni Alojzij Dukič, 21letni Teodor Matritz, 30letni Ivan Tomé, 21letni Albert Seiler, 15letni Cezar Ancona, 17letni Marij Valle, 19letni Henrik Fabris, 36letni Albert de Santi, 17letni Marij Juriša, vsi iz Trsta, 17letni Gemaro Russo iz Paregnana (Italija), 19letni Silvij Tagliapietra iz Buj, 20letni Josip Vidali iz Pulja, 36letni Kosma Nuzzi iz Mas-

safr (Italija), 15letni Viktor Bevilacqua iz Vidma (Italija), 18letni Henrik Müller iz Poreča in 18letni Alojzij Morossi iz Maniago v Italiji. Vsi obtoženci so toženi, da so razbili šipe, zrcala, posodo, stole, mize in druge predmete v kavarni »Minerva« ter napravili škode okoli 2000 K. Nadalje so razbili šipe pri knjigarni Gorenjec, pri »Živnostenski banki«, »Ljubljanski kreditni banki«, sneli in razbili napisno tablo »Tržaške trgovsko-obrtno zadruga« in še nekaj drugih napisov in oken. Toženi so nadalje, da so napadli in ranili Slovence ter se zoperstavili redarjem. Zakrivili so tedaj zločine po §§ 85., 93., 81. in 283. Toženci seveda vse taje in hočejo pred vsem dokazati svoj alibi. Zaslisanih bo 37 prič. Ko se je pričela obravnava, je predsednik sodnega dvora naznanil, da glavna priča Anton Demarco ne more priti na razpravo, ker je bolan in se nahaja v bolnišnici. Ker pa obtožba sloni glavno na izpovedbah te priče, je bila obravnava preložena na poznejši čas, ko se bo priča Demarco lahko zaslislal osebno. Obtožence so nato zopet odpeljali v zapor, v katerem tičijo že od septembra meseca sem. O izidu te zanimive obravnave bomo svoječasno poročali.

— **Umrla** je v Kocani posestnikova žena Rozalija Mavrič.

— **Želje sodnih pogodbenih uradnikov.** Dunaj, 30. novembra. Predsedstvo državnega osrednjega društva in nač. dež. društev sodnih pogodbenih uradnikov so bili včeraj pod vodstvom dvornega svetnika poslanca Skedla pri justičnem ministru dr. Hohenburgerju, katerega so prosili, naj se imenuje pisarniške pomočnike po treh letih službovanja za oficijante ter naj se predpisani izpiti vrše tudi pri deželnih sodiščih, ne samo pri nadsodiščih. Justični minister je odgovoril, da bo drugi zahtevi v kratkem ugodil, o prvi pa se mora še posvetovati s finančnim ministrom. Če ta ne bo ugovarjal, se bo tudi prvi zahtevi kolikor mogoče kmalu ugodilo.

Štajerske novice.

§ **Iz štajerskega deželnega šolskega sveta.** Za učiteljskega suplenta na ljudski šoli v Hajdinu pri Ptujju je imenovan učiteljski kandidat M. Majcen. Za št. Lenart je sklenil dež. šol. svet ustanoviti enorazredno javno nemško ljudsko šolo, da razbremeni šulferajn. To je škandal, da se na ta način podpira za deželnim denarjem vsenemške cilje. Ali je to delo novega okrajnega glavarja pl. Weiss? Na ljudski šoli pri Sv. Antonu v Slovenskih gorah je imenovan za nadučitelja Anton Vogrinec. Za definitivne učitelje oziroma učiteljice so imenovani: v Soboti Albin Sitter, v Trbovljah Eleonora Vodušek, Marija Windischer, Štefanija Cimperšek in Marija Arzenšek na šoli v Poljčanah, Štefan Krotky, v Lučah Gizela Dominikuš, v Zibiki Marija Troha, v Središču Alojzija Kocmut, v St. Tomažu pri Ormožu Alojzija Herg, pri Sv. Urbanu Emilija Požegar. No Doberno je predstavljen Leopold Čulak iz Črne gore. Janez Klenovšek, učitelj v St. Vidu je na lastno prošnjo vpokojen.

§ **Slov. katol. akad. tehn. društvo »Zarja«** priredi v petek, dne 2. decembra ob 8. uri zvečer pri »Zeleni Štajerski« slavnostni večer v proslavo šestdesetletnice prevzvišenega škofa krškega g. dr. Mahničja.

§ **Umrl** je v Vitanju v torek zjutraj Radeckijev veteran Florijan Verbnik vulgo Vrisk v 87. letu svoje starosti.

Poljedelski tečaj.

Dne 2. februarja 1911. bo tečaj v Lukovici (sodni okraj Brdo). Vodil ga bo g. Humek, ki bo predaval o sadjarstvu. G. Legvart bo razpravljal o živinoreji in živinorejskih zadrugah, gosp. Rataj pa o pašništvu, pridelovanju krme in o strojnih zadrugah.

Marca meseca 1911. se priredi poljedelski tečaj pri Sv. Trojici nad Cirknico. Dan se določi pozneje. Vodja: g. Legvart, ki bo predaval o živinoreji in živinorejskih zadrugah. Perotninarstvo bo razlagal g. učitelj Zupan.

Za kočevski okraj so določeni v aprilu 1911 tečaji v Mozlju, Koprivniku, Starem Logu in Stari Cerkvi. Dnevi in natančni vsprejdi se določijo pozneje.

Gori navedeni dnevi niso neizpremenljivi. Deželni kulturni oddelek vabi tem potom častite župne urade, slavna županstva in šolska vodstva, da mu nemudoma naznanijo svoje želje ali pomisleke, zlasti z ozirom na morebitne cerkvene prireditve, semnje, volitve itd., in mu naznanijo primerne prostore, ki bi bili za tečaje na razpolago. Kjer ni zadrugnih domov, se prosi šol-

ska vodstva, da dajo šolske prostore na razpolago in nadomestijo vsled tega bdpadli poduk v četrtak.

Svoj čas se bo na posamezne tečaje v listih še vnovič opozarjalo.

Shod hrvaške napredne omladine v Zagrebu.

Zagreb, 29. novembra.

Minolo nedeljo se je vršil shod napredne omladine, ki je bila doslej na vse strani razkropljena in se je blizala razsulu. »Pokret« je moral svoj »kulturni« program obesiti na klin, »Hrvatski djak«, glavno glasilo napredne omladine, pa je izdihalo. Na svojem nedeljskem slabob obiskanem »shodu« so sprejeli resolucijo, da »napredna omladina uvideva, kako škodljiva je politika za njen razvoj in splošno delo in se zato organizira kot »napredno kulturno društvo« pod imenom »Prosvjeta«. Resolucija pravi dalje, da bo »Prosvjeta« poleg individualne izobrazbe poedinca posvetila vso svojo skrb »splošnemu polju narodnega dela«. Toda meni se zdi, da je pri vsem tem glavno to, da se še enkrat poizkusi naprednjaški voz izveliči iz blata, v katerega se je do vrha pogreznil. Z novim letom — seveda ako bo kaj denarja in sotrudnikov — izide tudi »Hrvatski djak« kot glavno glasilo te skupine. »Pokret« in »Obzor« sta navdušena nad tem in se od svoje napredne mladine nadejata preporeda Hrvaške. Naše katol. dijaštvo pa vsled tega ne boli glava. Naprednjaki so se zopet enkrat sestali, da se kakor navadno zopet razidejo in razkrope, a »delo v narodu«, o katerem naprednjaki toliko govore, a tako malo store — ostane nam katoličanom. In delo naše mlajše inteligence nam priča, da bo to delo prineslo blagoslova Hrvaški!

Sicer pa Vam morem povedati — saj ni to več zaupna reč — da je med »naprednjaško« hrvaško omladino en sam človek, ki kaj dela in misli, vse drugo je kopa lenih, uživanju udanih in napol mrtvih ljudi, ki časih kaj zakričijo, kakor zapoje človek v temi, kadar je sam, da ga ni strah. Sploh »naprednjaštvo« na Hrvaškem nič ne pomeni in tudi ne bo. Če ne bi bilo Srbov, ki drže »Freisinn« pokonci (s svojimi častitimi popi, protopopi, monahi in arhihihijeri vred), ne bi noben Hrvat niti vedel, kaj to pomeni.

Namen in pomen »Prometne Zveze«.

»Prometna zveza« je organizacija krščansko in patriotično mislečih železničarjev avstrijskih kronovin. »Prometna zveza« stremi za socialno povzdigo in gmotnim zboljšanjem železničarskega stanu, pred vsem pa nižjih slojev — uslužbencev in delavcev.

»Prometna zveza« je najzvestejša prijateljica in nasvetovalka svojih članov in je tudi najcenejša organizacija železničarjev.

»Prometna zveza« nudi članom po pravilih:

1. Pravovarstvo, brezplačno v vseh službenih zadevih tičočih se pravih po izkušenih pravnih krščanskega mišljenja;

2. Časopis, slovenski ali nemški, potem katerega zvedo člani, kako se godi njih tovarišem tu in tam in v katerem potožijo lahko svoje težnje.

3. Denarne podpore v izvanrednih slučajih nujne potrebe.

4. Brezplačne nasvete v vseh zadevah železničarjev in njih službe.

5. Pogrebno odpravnino v znesku 200 kron, če umrje član ali pa njegova žena. Ta odpravnina se izplača takoj, ako je član ponesrečil in se je slučaj pravilno naznanil. Le v slučajih kroničnih bolezni sme zveza odpravnino šele tekem enega leta izplačati, vendar pa vodstvo te pravice ne izrablja, ampak nakaže vsako odpravnino nemudoma.

6. Pogrebno odpravnino za ženo vdovo, ako je le-ta vplačevala prispevke k temu skladu, enako v znesku 200 kron otrokom ali pa dednim upravičencem.

7. Pristop k pogrebni skladu je mogoč vsakemu članu, ki še ni dopolnil 50 let starostne dobe. Vsak mlajši član pa si izvoli lahko sam, hoče-le biti tudi član pogrebne sklada ali ne.

Pristopnina k zvezi znaša 40 h, potem pa plačuje član mesečno 70 h članarine.

Pristopnina k skladu za pogrebno odpravnino znaša 60 h, potem pa se plačuje vsak mesec za vsakega umrlega člana po 5 h.

Ob sklepu lanskega leta je štela zveza 1071 smrtnih slučajev in je na pogrebni odpravninah izplačala 214

tisoč 200 kron. To so številke, ki govore živo besedo, ako se pomisli, koliko solza se je s temi odpravninami osušilo.

V isti dobi, to je od začetka leta 1903 pa do konca pretečenega meseca avgusta je zveza izplačala 13.820 kron izvanrednih podpor; za pravovarstvo pa se je izplačalo 37.500 kron v 612 slučajih. V 2793 slučajih je zveza potom pismenih ali ustnih prošenj in vlog brez pravnikov posredovala in skoraj v vseh dosegla zaželjeni uspeh.

Vodstvo »Prometne zveze« prireja venomer shode in predavanja, kjer je vsem članom dana prilika, da obrazloži svoje želje in težnje.

»Prometna zveza« stremi z vso vnemo:

- a) da bi se službena leta železničarjem eksekutivne službe pri odmeri penzij in provizij štela eno leto za 18 mesecev,
- b) da se plače uslužbencem primerno in pravično po službi odmerijo in zagotovijo,
- c) da se nestalna plačila ali pavšali izpremene v stalne dohodke,
- d) da se vsak delavec, ki opravlja redno službo definitivnih uslužbencev, tudi definitivno nastavi,
- e) za pravično preuredbo statuta za nezgode,
- f) da se vse prošnje, ki se tičejo ene vrste uslužbencev ali delavcev, pravilno sestavijo, v katero svrhu prireja stanovske konference,
- g) da imajo prošnje po naših parlamentarnih zastopnikih tudi izdatne priporočnike in zagovornike.

»Prometna zveza« se imenuje društvo krščanskosocialnih železničarjev ter ima že vsled tega največjo zaslobo, ker ta stranka je in bode vedno v našem parlamentu najmočnejša.

»Prometna zveza« ima svojo centralo na Dunaju, po kronovinah pa 94 krajevnih skupin in 182 plačilnic, 8300 članov in izmed teh 5522 članov sklada za pogrebno odpravnino.

V krajih, koder se zbere najmanj 25 članov, ustanovijo si le-ti krajno skupino z lastnim odborom. Treba je samo centrali naznaniti, da se tu in tu želi ustanoviti krajne skupine; vsa druga pota in predpriprave — oblastveno privoljenje — priskrbi centrala sama in ona določi tudi dan ustanovnega shoda. Skupine poslujejo potem popolnoma kakor samostalna društva; odbor skupine je pa vez med člani in centralo. Centrala dovoli skupinam tudi nekaj dohodkov od članarin.

Ako pa število pričlenjenih članov ne dosega 25, vendar pa najmanj 10 članov, ustanovijo si le-ti plačilnico. Plačilnice niso samostojne, ampak so podrejene neposredno centrali. Vodjo plačilnice imenuje centrala. Ustanovitve plačilnice ni podvržena oblastvenemu dovoljenju, namero je treba samo naznaniti centrali in ta ukrene vse potrebno.

Naslov centrali je: »Zentrale des Rechtsschutz- und Unterstützungsver-eines »Verkehrsbund« in Wien, XV., Mariahilferstrasse 141.«

Kot izkaznico članstva dobi vsak član knjižico, v kateri se mu od blagajničarja ali vodje plačilnice potrdi vsa vplačila in v katerih so natisnjena popolna pravila in poslovni red. Članom slovenske narodnosti se izročujejo tudi le slovenske knjižice.

Društvo »Prometna zveza« ima svoj lastni, vsakih 14 dni izhajajoči časopis »Die österreichisch-ungarische Eisenbahnerzeitung«. Da pa je tudi članom Slovincem ustrezno, pridobila je zveza slovenski časopis »Naša Moč«, kateri izhaja vsak teden in prinaša vse »Prometne zveze« in njenih članov tikačoča se obvestila v poljudni, lahko umljiv besedi. Vsak član dobi brezplačno časopis, nemškega ali slovenskega, kakršnega pač želi. Vsakemu članu pa je tudi dana možnost, da v listu potoži javnosti svoje težnje ali pa objavi druge za povzdigo društva važne misli.

Ako vse te kratke podatke vestno premotivate, pripoznati bode morali, da je ni boljše in cenejše organizacije za vas, kakor pa je »Prometna zveza«, ona, ki je vsled neovrženo nebesebičnega dela za svoje člane že toliko in toliko koristnega storila. Gotovo je, da ste se že mnogokrat zavedali, da je v sedanjih časih neobhodno potrebno, da vsakdor pripada kakim organizaciji, kajti osamljencu preti vedno nevarnost, da danes ali jutri pride v nesrečo, katere premnogokrat ni sam kriv in vendar se ga obsodi, ker se sam ne more in ne zna braniti. V organizaciji pa je drugače, tam se potegujejo eden za vse, vsi pa za enega. Ni pa vsaka organizacija tudi dobra. Dobra organizacija mora biti pod vodstvom takih mož, ki so brez vsakega madeža, ki umejo razumevati žalosten delavski stan in njegove potrebe in ki tudi kažejo resno voljo zani delovati. Takih mož pa naj-

demo edino le v krščanskosocialni stranki, torej vam ne bo težko se odločiti, da se združimo vsi pod praporjem — pravovarstvenega in podpornega društva »Prometne zveze« krščansko-socialnih železničarjev.

POTIOREK POSTANE NAČELNIK BOSENSKE VLADE.

Poroča se, da odstopi bodočo spomlad načelnik bosenske vlade in poveljnik bosensko hercegovskega vojaštva, general pehote baron Varešanin. Njegov naslednik postane svoječasni poveljnik III. armadnega zbora, armadni nadzornik fcm. Oskar Potiorek.

Ljubljanske novice.

Ij **Predavanje pisatelja župnika F. S. Finžgarja** v dvorani S. K. S. Z. se prične danes točno ob pol osmi uri zvečer, prosimo torej občinstvo za točnost.

Ij **Predavanje »Leonove družbe«**. Opozorjamo na jutrišnje predavanje »L. D.« Predaval bo g. ravnatelj prof. dr. J. Mantuani o starokrščanski umetnosti; predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Začetek ob šestih uri zvečer.

Ij **Moški zbor »Ljubljane«** nima danes vaje. Prihodnja vaja v petek. V soboto mešan zbor. — Zborovodja.

Ij **Katehetsko zborovanje**. Namesto prve srede, ki je pred praznikom, bo v petek, dne 2. decembra popoldne redni mesečni sestanek članov Društva slov. katechetov. Na dnevnem redu bo: 1. Važna razprava z naslovom »Konkretno, ne abstraktno«. Referat posega v nekatera težavnejša poglavja krščanskega nauka, ki se osobito radi njih imenuje naš sedanji katekizem — za mladino zelo težaven. (Referent A. Čadež.) 2. Rešitev aktualnega vprašanja, ki ga je predložila čč. duhovščina vipavskega dekanata. 3. Slučajnosti. Pred pričetkom konstituiranje na zadnjem običnem zboru izvoljenega odbora. Želeli bi bilo polnoštevilne udeležbe vsaj ljubljanskih, in po možnosti bližnjih gg. veroučiteljev. Začetek točno ob tri četrt na pet. Lokal: Knjižnična dvorana v Kat. tiskarni.

Ij **Slovensko gledališče**. Ravnateljstvo nam javlja: V četrtek repriza komedije »Tat vseh tatov« (lože in sedeži nepar); v soboto tretjič opera »Tannhäuser« (lože in sedeži par). — V nedeljo, 4. decembra dve predstavi: popoldne dramska, zvečer opereta »Grof Luksemburški«.

Ij **Ogenj v šiški** pri gospej Mitteregerjevi, ki je zavarovana pri I. ljubljanskem zavodu za straženje in zaklepanje, je prvi zapazil stražnik Lenasi omenjenega zavoda ob četrt na 12. uro ponoči na torek. Sklical je najprvo domače ljudi, potem pa druge prebivalce — žal, da prepozno, ker se je ogenj prehitro razširil. Stražnikovo odločno postopanje je pa vsaj večjo nesrečo preprečilo. Pogorelo je vzlic hitri pomoči nekaj strehe in sena.

Ij **Deželna zadruga fotografov v Ljubljani** je imela 28. t. m. popoldne svoj ustanovni občni zbor. Navzočih je bilo 29 fotografov. Obrtno oblast je zastopal mag. svetnik Šešek. Za načelnika je bil izvoljen Berthold, za podnačelnika Krema, za odbornike pa Hinko Dolenc (Novo mesto), Viktor Kunc (Ljubljana), Šeber (Postojna), Pavlin (Jesenice), Rovšek (Ljubljana). Soglasno se je sklenilo na zborovanju, da pristopi kranjska dež. zadruga fotografov kot članica k državni zadrugi na Dunaju, istotako pristopi tudi k deželni zvezi obrtnih zadrug. Dalje se je tudi sklenilo naj novoustanovljena zadruga skrbi, da postane fotografska obrt koncesijonirana.

Ij **Slovensko trgovsko društvo »Merkur«** priredi, kakor smo že poročali, povodom društvene desetletnice 8. decembra t. l. ob 11. uri dopoldne v društvenih prostorih slavnostni občni zbor.

Ij **Umrli so v Ljubljani**. Lenard Kramar, užitninski paznik, 28 let. — Josip Razdrh, posestnikov sin, 17 let. — Josip Zupančič, užitkar, 83 let. — Josipina Marmolja, strežnica, Sv. Florijana ulica 16.

Ij **Noč ima svojo moč**. Ko so predvčerajšnjem ponoči šli gostje iz neke gostilne v Trnovem, med katerimi je bil tudi neki pekovski pomočnik, so med potjo opazili v nekem kotičku nek parček, katerega je pekovski pomočnik začutil potrebo motiti. To je pa tako razljutilo 17 let staro amazonko, neko šiviljo iz Trogirja v Dalmaciji, da je naskočila nepovabljena ter ga s škarjami zabodla v hrbet in v vrat in le malo

je manjkalo, da mu ni prerezala vratu žile. Prebodla mu je dvojnat ovrtnik ter napravila na vratu en centimeter široko rano. Ker je zdravnik z ozirom na nevarnost orodja konstatiral to za težko telesno poškodbo, so šiviljo aretovali in izročili deželnemu sodišču.

Izpred sodišča.

IZPRED TUKAJŠNJEGA POROTNEGA SODIŠČA.

Ponarejalec denarja. Janez Palko iz Halenkovic na Moravskem, 25 let star, oženjen, žagar na Vrhniki, je tožen zaradi ponarejevanja kovinskega denarja. On sam ne taji dejanja in pravi, da so ga privedle do tega hude denarne stiske, katerih se je hotel na ta način otresti. Napravil si je model iz mavca za izdelovanje petkronskih komadov in vlival v to svrhu neko zmes iz svinca, cinka in kositarja, kar je dobil v Jelovškovi strojnici. Po mnenju novčnega urada na Dunaju so bili ti falzifikati tako slabo izdelani, da jih je lahko vsak spoznal. Prvi poizkus izdajanja tega ponarejenega denarja se je takoj ponesrečil, ko je hotel v Langenwarterjevi gostilni s falzifikatom svoj račun poravnati; gostilničar je na prvi hip spoznal, da novce ni pristen in ga je zavrnil. Isto se mu je pripetilo v Stražinarjevi gostilni. Od tu se je podal v Oblakovo gostilno, kjer se mu je posrečilo oddati dva ponarejena tolarja. Šel je še enkrat k Stržinarju, kjer je plačal zopet s ponarejenim tolarjem. En tak falzifikat je dal svoji ženi in jo poslal v Rutnerjevo prodajalno, kjer ga je tamošnji blaginjičarki oddala. — Obdolženec ne taji ničesar. Porotniki so prvo vprašanje, če je Janez Palko res ponarejal petkronske tolarje, z desetimi proti dvema glasovoma zanikali, naker je bil obdolženec oproščen.

Kdo je kriv? — Obravnava preloženca. Franc Marinko, sin posestnika iz Lukovice, je dne 15. avgusta t. l. zvečer, spremljal Frančiška Zore, kočarjevo hčer iz Dragomera, ki je šla v službo k Jerneju Seliškiju v Lukovico. V Notranjih Goricah poklicala sta dekle Marijo Rotar, ki je stanovala pri Sitarjevih in je že ležala. Rotarjeva je vstala in se oblekla, naker so šli vsi trije v tamošnjo Dolinarjevo gostilno. Frančiška Zore je bila precej vesela in glasna. Izpili so v gostilni nekaj žganja, nekaj pa v steklenici vzeli s seboj. V tej gostilni je bilo nekaj domačih fantov, nekaj pa okoli hiše. Ze v gostilni je neki fant zabavljaval Marinku, ko je pa odhajal s svojo družbo, jeli so domači fantje metatikamenje za njimi. Dva kamna sta priletela v Rotarjevo, en kamen je zadel Marinkota. Ta je fante prosil, naj mirujejo, v tem pa je skočil še ne 16 let stari Anton Rakovec, sin posestnika iz Notranjih Goric, ter oborožen z grabljami, kakor to sam priznava, udaril Marinka po glavi, da se je na mestu zrušil. Dekletje nato zbežalo. Čez nekaj časa se je pobral tudi Marinko in šel težkih korakov na Šebenikove svišli, kjer je prenočil, nato pa odšel drugi dan domov. Bilo mu je vedno slabše. Pripeljali so ga dne 19. avgusta t. l. v deželno bolnišnico, tam pa je drugi dan umrl. Tako opisujeta dogodek kot priče zaslišani Frančiška Zore in Marija Rotar. Rakovec v toliko dejanje priznava, da je z drugimi fanti podil Marinka in se spotoma oborožil z grabljami. Trdi, da je Marinko z nožem oborožen stopil proti njemu ter ga je zato udaril, a ne po glavi, marveč nekam na pas, da je napravil še kakih 25 korakov, nato se pa zgrudil. Trdi nadalje, da ga je močilo kak kamen zadel v glavo ter mu zadal usodopolno poškodbo. Ta zagovor pa prej omenjeni priči, ki so stale poleg, odločno zanikati. Tudi raztelesba je dognala, da poškodba ni nastala vsled lučaja kamna, marveč da je moralo biti orodje okroglasto z ostrimi zobovi, kajti prebil mu je levo stran lobanje tako, da je obtičal v rani še kos klobuka. Nastalo je gnojno vnetje, ki je vplivalo na možgane in povzročilo smrt. Tako obtožnica. Pri današnji obravnavi pa pravi obtoženec Anton Rakovec, da ni kriv. Nato pove predsednik, da mu je bil vročen včeraj popoldne ob 4. uri po zagovorniku dr. C. Oblaku naslednji nujni predlog obtoženčev: Usoda je hotela, da je moj oče v zadnjem trenutku izvedel sledeče: Ana Novak je včeraj v hiši Antona Novaka vpričo tega in njegove žene Lene izjavila, da ji je njen sin Fran Novak pravil, da je Hletov Jaka s klepelnim kladivom udaril Franceta Marinkota. To se vjema z izvedeniškim mnenjem, ki pravi, da je bila poškodba Franceta

Marinka prizadeta z okroglastim kladivom. Predlaga, da pride v tem pogledu resnica na dan. Zagovornik dr. Oblak je ta predlog utemeljeval. Državni pravdnik se predlogu pridruži in predlaga, naj se zaslišijo nove priče, ki bodo natančno pojasnile ta prevrat. — Sodišče ugodí vsem predlogom, naker se razprava preloži na prihodnjo porotno seziijo.

VELIKANSKA NESREČA V ASTRAHANU.

Vtopljen ladje. — Povodnji. — 300 oseb utonilo. — Kuga.

Iz Astrahana se poroča, da divja na Kaspiškem morju že več dni grozen vihar. Potopilo se je v astrahanskem pristanišu 10 ladij, na katerih je bilo nad 300 mornarjev, izmed katerih je rešenih zgolj 20! Neki prostor, kjer je delalo 300 perzijskih delavcev, se je odtrgal od zemeljske celine. Vihar ga je gnal na morje. Ni upanja, da teh 300 delavcev rešijo. Morje je poplavelo sedem vasi ob obrežju. V neki kirgiški vasi je umrlo na kugi 17 oseb.

Telefonska in brzojavna poročila.

KOMUNIKE »SLOVENSKEGA KLUBA«.

Dunaj, 30. novembra. V seji »Slovenskega kluba« se je posvetovalo o politični situaciji. »Slovenski klub« je izdal sledeči komunike: Z ozirom na različne vesti o nedeljski seji »Slovenskega kluba« poroča njegovo predsedstvo, da od zadnjega petka ni bilo nobene seje »Slovenskega kluba«. Zlasti se povdarja, da je poročilo, češ, da je obstrukcija Slovencev v proračunskem odseku v zvezi s spletkami poslanca Hribarja, popolnoma neresnično, ker ni imel poslanec Hribar nikoli kakega vpliva na sklepe in delo »Slovenskega kluba«.

»SLOVENSKEGA KLUBA« IN »SLOVENSKEGA NARODA«.

Dunaj, 30. novembra. Poročilo »Narodovo«, da dalmatinski poslanci niso vstopili v »Slovenski klub« ni resnično in le želja liberalcev. S takimi poročili se »Narod« smeši, a napačno informuje tudi svoje čitatelje, ki mu bodo za to gotovo malo hvaležni. Vstopivši hrvaški poslanci so se konstituirali, kakor je včeraj »Sl.« poročal, za svoje posebne krajevne zadeve v posebni »Hrvatski klub« katerega načelnik je dr. Duličić in podnačelnik dr. Ivanišević. »Hrvatski klub« nasproti vladi in strankam ne bo nastopal, ampak omenjeni štirje poslanci so si ta klub, kakor rečeno, ustanovili v okvirju »Slovenskega kluba« za posvetovanje specifično dalmatinskih razmer, n. pr. kakor da bi si štajerski poslanci naredili »Štajerski klub«. Četvorica dalmatinskih poslancev ima popolnoma iste pravice in dolžnosti kakor vsak član »Slovenskega kluba«.

VELJAVNOST PROVIZORIČNEGA POSLOVNIKA ZA DRŽAVNI ZBOR PODALJŠANA.

Dunaj, 30. novembra. Danes je odsek za poslovnik državnega zbora sprejel predlog poslanca Steinwenderja, da se veljavnost provizoričnega poslovnika državnega zbora podaljša do 31. decembra 1911. Izločena je samo pravica predsednikova poslance izključevati od sej. Odsek je sprejel ta predlog z vsemi glasovi proti glasovom češkega radikalnega poslanca Choca, češkega agrarnega poslanca Bukvaja in Rusina Lewickega. Dr. Kramar, dr. Šusteršič in Šilinger niso bili navzoči. Choc je izjavil, da odklanja predlog za toliko časa, da se tudi Nemcem v češkem in moravskem deželnem zboru onemogoči obstrukcija. Soc. demokratje so glasovali za predlog. Za poročevalca v zbornici je izvoljen dr. Steinwender.

PROTI ŠTETJU NA PODLAGI OBČEVARNEGA JEZIKA.

Dunaj, 30. novembra. Poslanci Hubka, Metelka, Velich, Rybař, Ceglinski so vložili danes v zbornici poslancev na ministra za notranje stvari interpelacije, zakaj je v nasprotju z resolucijo zbornice odrejeno štetje na podlagi občevarnega jezika namesto narodnosti? Enako interpelacijo so vložili soc. demokrati.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 30. novembra. Državna zbornica je danes nadaljevala debato o predlogih draginjskega odseka o mesni draginji. Govoril je krščanskosocialni agrarec vitez Pantz, ki je vzbudil radi svojega posebnega stališča v agrarnih zadevah posebno pozornost.

Nemški nacionalci in nekateri krščanski socialci so ga motili z medklci. Vitez Pantz je polemiziral posebno z večrajšnjimi izvajanjmi kneza Auersperga.

100 OSEB ZASTRUPLENIH.

Hamburg, 30. novembra. Tu je 30 rodbin obolelo na zastrupljenju radi zavžitja pokvarjenega margarina. Obolenja niso smrtna, vendar jako težka.

ANGLEŠKA ZBORNICA RAZPUŠČENA. — ŽIVAHNE NOVE VOLITVE. — MINISTRE STRAŽIJO POLICISTI. — MINISTER OBMETAN Z GNJILIMI RIBAMI. — NAPAD NA LIBERALNI KLUB.

Angleška zbornica je razpuščena. Nove volitve ne bodo dolgo trajale, ker bo nova zbornica že zborovala 31. decembra. Postavljajo se že kandidati. Trgovci, osobito londonski, se na nove volitve v adventu jako jeze. Volitve jim bodo namreč pokvarile božično kupčijo.

Na ministre imajo posebno piko prvoborilke ženske enake in splošne volivne pravice. Predvsem pazijo na ministra Winstona Churchilla. Vsak dan dobiva grozilna pisma. Groze mu, da odpeljejo njegovo mlado hčerko Diano, ki jo hočejo toliko časa skrivati, dokler ne dobe ženske splošne volivne pravice. Churchillovo stanovanje stražijo zato ponoči in podnevno detekтиви, ki je tudi trajno nadzorujejo, kakor tudi trajno stražijo Churchilla. Ko je včeraj Churchill se peljal na shod, so ga obmetavali z gnjilimi ribami in blatom. Množica je razbila okna liberalnega kluba in razbila neki voz vlade.

Mnenje gospoda, dr. Petrasko pl. Kornya, Nadrag.

Gospod J. Serravallo, Trst.

Vaše Serravallovo Kina v no z železom se je izvrstno izkazalo v ženski klienteli kot izvrstno železno krepilo.

Nadrag, 23. aprila 1909.

Dr. Petrasko pl. Kornya.

XXXX. državna loterija za civilne dobrotelne namene. C. kr. loter. ravnateljstvo priredi XXXX. državno loterijo za civilne dobrotelne namene in se vrši srečkanje dne 15. decembra t. l. Dobitkov vsebuje ta loterija 20.73 v gotovini, in sicer v skupnem znesku 620.000 kron z glavnim dobitkom 200.000 kron, dalje dobitki za 50.000 kron, 30.000 kron, 20.000 kron itd. Vsi dobitki se bodo izplačali v gotovini. Srečke po 4 krone se dobe v tobakarnah, loterijskih kolekturah, mešnalnicah itd.

Po prestopih ošpicah

Pristna le s to znamko — ribicem — kot garancija m. znanom SCOTT-ovega ravnanja.

je glavna stvar, da se moči 20- pet zelo hitro ponove in s tem odstranijo nevarne komplikacije. Scott-ova emulzija je za ta namen materi najboljši prijatelj. Scott-ova emulzija obstoji v glavnem iz najčistejšega in najboljšega ter najbolj učinkujočega norveškega ribjega olja in je kljub temu skozi in skozi slane, lažje prebavna in bistveno bolj učinkujoča kot navadno ribje olje.

Scott-ova emulzija

je zelo zanesljivo, gotovo in izborno krepilno sredstvo, ki vam bode gotovo prineslo zanesljiv uspeh.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vln.

Dobi se v vseh lekarnah.

BILINSKA KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača. O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik. Dobi se pri Mihael Kastnerju v Ljubljani.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanja barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Višina oblakov v m
29	9. zveč.	738.6	2.1	sl. jug	oblačno	
30	7. zjut.	736.7	2.2	"	megla	
	2. pop.	735.8	4.1	brezvetr.	oblačno	

Srednja včerašnja temp. 1.3° norm 0.7°.

Božična darila!

orodja itd., itd., vse v naimoednejšem slogu.

Preden si nakupite božičnih daril, blagovolite si ogledati še moje izložbe in presoditi cene! — Potrudite se potem v mojo trgovino, kjer se vam daje drage volje vsaktera pojasnila, da se prebrčate in odločite se bodele takoj, da si nabavite svoje potrebščine le pri domači tvrdki H. SUTTNER, LJUBLJANA, Mesni trg ali Sv. Petra cesta. Specialna trgovina najnovejših precizijških ur moje lastne tovarne ur v Svici z znamko IKO. Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine, juvelov ter briljantnih nakitov itd., istotako ogromna izbira kina-srebrnega blaga kakor nastavkov, jedilnega posrežba strogo solidna! Cene najnižje! Telefon 273. Brzlojavni naslov: »H. SUTTNER«. Na pisarna vprašanja se odgovarja z vbratno pošto. Čenik pošiljne priloži.

Zunanja naročila se izvršujejo točno.

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave
Veležgalnica kave

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano
crno Dalmatinsko vino
najboljše sredstvo 2501
4 steklenice (5 kg) franko K 4.—
BR. NOVAKOVIĆ, Ljubljana.

KUČ

AGENTE

išče velika banka za prodajo srečk in papirjev trajne vrednosti proti visoki proviziji in nagradi. Ponudbe naj se pošljejo na „Neue Fortuna“ Budapest, V., Börse, Postfach 78. 3468

Najstarejša svečarska tovarna Fr. Supevc

Ustanovljena leta 1800

priporoča velečastiti duhovščini ter slavnemu občinstvu zjamčeno pristne čebelno-voščene sveče za cerkev, pogrebe in procesije, voščene zvitke, izborni med-pitanec, koji se dobiva v steklenicah, škatlah in škafih poljubne velikosti. — Kupuje se tudi vsak čas med v panjih, sodčkih, kakor tudi vošek in suho satovje po kolikor mogoče visoki ceni. Za obilna naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in posheno postrežbo. - Ljubljana, Prešernova (Slonova) ulica 7, Perlesova hiša. 3396

Orehove tropine

IVANCIC v Medvodah. Orehove tropine vsebujejo 56% proteina in maščobe, torej trikrat več kakor pšenični otrobi. Cena zmletim tropinam je K 18.— z vrečo vred. Zahtevajte vzorce in navodila. 3308 1

kot najboljšo, najizdatnejšo in najcenejšo krmo mlečni živini, konjem in prešičem priporoča tovarna olja M.

Šentjanška premogokopna družba otvorila

je v Ljubljani, Selenburgova ulica 7, I. nadstr. svojo

prodajno pisarno

kjer se sprejemajo naročila na domači priznani najbolji in najcenejši

karmeljski premog

Družba hoče na ta način preprečiti, da bi se pri sedanji draginji poljubno zvišale premogu cene — obenem pa olajšati odjemalcem nabavo premoga. — Ona razprodaja premog tudi

na drobno

ter stane isti za kurjavo K 1 20 pri 50 kg franko v hišo postavljen. — Razen prodajne pisarne v Selenburgovi ulici št. 7, I. nadstr. sprejemajo naročila sledeče tvrdke:

Ivan Babič, Dolenjska cesta
I. Buzzolini, Stritarjeva ulica
Ed. Kavčič, Prešernova ulica
Lesković & Meden, Pod trančo
I. Mencinger, Sv. Petra cesta.
B. Sevar, Sv. Jakoba trg
Anton Sušnik, Zaloška cesta
Fran Trdina, Stari trg
Ivana Tonih, Tržaška cesta
Uradniško gospodarsko društvo
Kongresni trg 3344 1

Za Šiško sprejema naročila in denar za premog: g. L. Kofnik, trgovec, Šiška.

Malo posestvo

je naprodaj z vsemi gospodarskimi poslopji; njivami travniki in gozdi. — 10 minut od Mokronoga pri cesti. Prav pripravno za živinorejo in mlekarijo. Cena po dogovoru. Več gostilničar v Mokronogu. 3457

Blaž Mevželj,

Obrtniški koledar

za leto 1911., izdal Jos. Kavotman, oficijal. trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Koledar ima za obrtnike mnogo poučne vsebine. — Cena 60 vin., po pošti 70 vin. Dobi se v vseh knjigarnah in pri izdajatelju 3421

Največja božična okazijska prodaja

v konfekciji za dame in deklice ter izgotovljenih oblek za gospode dečke in otroke.

Primerna koristna darila!

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana

Mestni trg šte. 5.

3472

Daje po

4³/₄ 0/0

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4³/₄ 0/0 brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predjme na osebni kredit, vračljive v 7¹/₂ letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik,

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik,

Moderne kožuhovine

kakor: ovratnice, mufl, klobuki, čepice za dame, gospode in otroke, otročje garniture, vse v največji izbi po zelo ugodnih cenah v modni trgovini :-:

P. Magdič, Ljubljana 3012
nasproti glavne pošte.

Št. 8301/V. u.

Poziv

vojaški taksi zavezanim osebam, naj se zglasé.

Po zakonu z dne 10. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 30) se morajo vse vojaški taksi zavezane osebe dotlej, da prestane njihova dolžnost vojaške takse, zglasiti vsako leto v mesecu januarju na tisti občini, v kateri imajo 1. dne januarja tega leta svoje bivališče.

Oprostitev osebne dohodnine ali nadomestilne takse za službo, ki se pričakuje ali ki je nastopila v prejšnjem letu zaradi tega, ker dohodek ne presega 1200 K, ali iz drugih vzrokov, ne odvezuje dolžnosti zglasiti se. Zglašati se je moči ali pismeno ali ustno.

Pismene zglasitve se morajo opraviti tako, da se vpošljeta občini dva v vseh razpredelkih z razločno pisavo popolno in resnično izpolnjena zglasilna obrazca. Zglasilni obrazci se dobivajo brezplačno v mestnem vojaškem uradu v „Mestnem domu“. Zglasila se vpošljajo v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, poštne prosto.

Zglasilni obrazci so tako urejeni, da se lahko, skupaj zloženi in naslovljeni, oddajo na pošto, ne da bi se uporabil poseben ovitek.

Ustne zglasitve vpisuje občina v oba zglasilna obrazca.

Zglasitve, ki se podajo po kakem posredniku, ne odvezujejo zglasilnega zavezanca odgovornosti za izpolnjevanje naložene mu dolžnosti.

Zglasilnim zavezancem, ki predpisane zglasitve ne podajo pravočasno ali ki jo podajo v bistvenih točkah nepopolno, se lahko naloži do 50 K denarne kazni. Vojaški taksi zavezane osebe, ki v svojih zglasilih vedoma kaj zamolče ali se zakrivijo neresničnih napovedi, zapadejo — ako dejanje ne osnuje učina kaznivega dejanja, ki se naj kaznuje po občem kazenskem zakonu — denarnim kaznim do 500 K, če so dane posebne obtežilne okoliščine, do 1000 K. Naložene denarne kazni se izprememene v zaporne kazni, ako se ne dajo izterjati.

Vrhutega je tedaj, če se zglasitev ni podala pravočasno ali če se je podala nepopolno, političnemu oblastvu dano na voljo na podstavi znanih podatkov ali pa takih, ki se poizvedo uradoma, brez obotavljanja prirediti vojaško takso.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 11. novembra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni
c. kr. deželne vlade svetnik

Laschan l. r.

Zaloga oblek A. KUNC

Ljubljana, Dvorni trg šte. 3

priporoča:

velikansko izber priznana solidnih izdelkov iz lastne delavnice.

Strogo solidna postrežba po najnižjih stalnih cenah.

V modni trgovini **Peter Šterk** Ljubljana, Stari trg 18

dobite

587

Iepa koristna Miklavževa darila

in po že znano najnižjih cenah

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek, 1^a kakovosti moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših moških klobukov in čepic, dalje čepice za dame, deklince i. t. d., i. t. d.

Zagrebski
Franck
kot lovarniško znamenje
priporočujemo kot priznani najboljši pridatek za kavo!

lastnik prve največje slovenske svečarne

v Gorici

ulica sv. Antona šte. 7.

Priporoča prečastiti duhovščini, slav. cerkvenim oskrbnikom in p. n. slavnemu občinstvu 3315

čebelno-voščene sveče, zvitke, kadilo, med itd. itd.

Kakovost izdelkov in nizke cene izključujejo vsako konkurenco.

Knjižgoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjižgoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

Vedno velika zaloga klobukov,
kakor tudi čepic lastnega izdelka

POZOR!

Stupnje kože vseh divjačin po
najvišjih dnevnih cenah.

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov. V zalogi ima vedno veliko izbero vseh vrst kožuhovine. Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. Wanek Ljubljana,
Sv. Petra cesta 21.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANCNA IN MENJALNICNA DELNISKA DRUŽBA
MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Dux, Gablonz a. N. Graslitz, Krakov, Litomerice, Moravski
Zumburg, Müding, Meran, Novi Jičín, Pízen, Praga, Liberec, Dunajsko Novomesto, Cvitava.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnih, srčak i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zbiranju sredstev in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zaslonj in franko.

Dinamo stroji, elektr. motorji.
Naprave za elektr. razsvetljava in prevajanje elektr. sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektr. železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst. 2073

Elektrotehniška delniška družba

preje Kolben in dr.

Praga-Vysočany

Vodne turbine, vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektr. strojev od drugih tvrdk. Vse potrebe za inštaliranje. Odlitki iz Siemens-Martinovega jekla, ameriška kujna litina iz lastnih velikih livaren in jeklaren. Za vele- in malo obrt.

Telefon šte. 16.

Telefon šte. 16.

2767

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.

Stavbišča na prodaj!

Se nekaj krasnih stavnihi parcel, v sredini mesta, na vogalu Kuhnove in dr. Valentin Zarnikove ulice.

Opozori se, da imajo stavbišča vsled suhega peščenega terena, solnčnate lege ter vremenskega zavetja najbolj ugodno stavbno lego.

Poizve se pri lastniku Kuhnova cesta šte. 5. 3377

Sode iz belega hrastovega lesa, trpežni, močni

Sode
od finega špirta
vinski sodi

krasni izdelek, iz belega hrastovega lesa, močne, trpežne, popolnoma nove iz tovarne špirta za fini špirit in za vino pripravljene, za vsako vino izborni, takoj rabljivi za kar se jamči, odda v velikosti po 300, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov držeče, na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih nizki ceni

lv. A. Hartmanna naslednik

Av. Tomažič,
Ljubljana, Marije Terezije cesta

Cene nizke in solidne, točna postrežba.

Takoj se sprejme

3456 3-1

DEKLICA

dobrih starišev, ki je dovršila 6 razredov, v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe sprejema uprava pod šifro „Deklica“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistil. sred-
stvo

Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Dobri
se
povsodi

Sprejme se zanesljiv in zmožen

DACAR

pri Solidarno pogoditvenem društvu za užitnino za davčni okraj Žužemberk. S kavcijo imajo prednost. Prošnje je vlagati do 10. decembra t. l. načelniku Jos. Pehani v Žužemberku. 3475 3

Najvažnejše **perje** in **puh** popolno čisto in je, da se kupi brez vsega duha.

Tako **perje** in **puh** se dobi pri znani tvrdki

Anton Šarc v Ljubljani

Selenburgova ul. 5, na vogalu Knaflove ul. (nasproti glavne pošte)

po sledečih cenah:

Perje 1/2 kg po . . .	K 1'68	Puh siv 1/2 kg po . . .	K 5'25
" " " " " " " "	2'50	" " " " " " " "	6'25
" " " " " " " "	3'35	" bel " " " " " "	6'75
" " " " " " " "	4'20	" " " " " " " "	8'35
" " " " " " " "	5'85	" " " " " " " "	10'—

Pošilja se poštiniže prosto s povzetjem.

2964 1

Prostovoljna razprodaja.

V konkurzno maso tvrdke F. Lajovic in sinova v Litiji spadajoče blago, in sicer: manufakturno, špece-rijsko ter galanterijsko — bode se potom prostovoljne razprodaje od

dne 29. novembra naprej

v trgovini te tvrdke v Litiji na trgu dopoldne in popoldne oddajalo proti gotovemu takojšnjemu plačilu. Oddajalo se bo blago tudi v celih kosih odnosno v zavojih po več komadov skupaj.

V Litiji, dne 25. novembra 1910

Advokat dr. J. Jamšek v Litiji

3469

kot upravitelj konkurzne mase F. Lajovic & sinova.

Valični mlin v Domžalah
I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Venoval. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvorsine kakovosti, otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Zaradi prostora se prodasta

dva križeva pota

eden 100 cm za K 140.—, drugi 150 cm poorej K 500.—, sedaj za K 320.— pri FRANC TOMANU, odobarju in pozlata-riju, Valvazorjev trg št. 1. 3007 Ljubljana. 1

Naznanilo.

MINKA KOCJAN

3487 Ljubljana 3

So. Petra cesta 18, pritrilče

najtopleje priporoča svojo največjo izbiro vsakovrstnih trebušnih pasov, najbolj trpežne gumaste nogavice, gumaste potrebščine za novorojenčke ter vse priprave za babice.

Otvoritev dne 1. decembra.

Za krošnjarje! Ponudim svojo platnino in bombaževino najizbornejši kakovosti in po najnižjih cenah. Moderni cefiri in kretoni za srajce kakor tudi barhenti. Tudi ostanke po 3 m. Poskusite z zavojem 5 kg po povzetju pri JAN. WOLFU, izdelovalnica za platnino in bombaževino 3318 6-1

RUD. KOSTELEC, CESKO.

Zastopniki se iščejo.

Hotel Tratnik

„Zlata kaplja“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27

v bližini kolodvora. 2072

Lepe zračne sobe. - Priznana fina kuhinja. - Izberne pijače. - Nizke cene. - Lepi restavracijski prostori.

STANOVANJE

s štirimi sobami in vso pritlikino se odda. Več pove „Gospodarska zveza“.

Ondi se odda tudi večja soba, pripravna za kako pisarno.

Kdor zida ali rabi cementne izdelke

naj zahteva
cene od

tvornice cementnih izdelkov

JOS. CIHLÁŘ

:: Ljubljana ::

Dunajska cesta št. 67

2580

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
Banka in menjalnica.
Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: Zaloga :
vseh vrst sukna,
platna ter manu-
fakturnega blaga.
3027